

contrarie onoarei, sau *contrarie interesului național*, va pierde decorațiunea».

Jeszensky a insultat națiunea română! Dacă el are dreptul de a purta această decorațiune, eu am pierdut acest drept: m'asfi simți desonorat să port pe pieptul meu o cruce care strălucește pe pieptul acusatorului de la Cluj, șeful de azi al biuroului naționalităților din Pesta!

Nu este însă destul, domnilor, să constatăm un fapt ca acesta pentru a ne arăta legitima noastră indignare. Trebuie să stabilim responsabilitățile.

După textul constituției noastre Regele conferă decorațiunea română. Nu el însă are răspunderea politică și legală a prerogativei exercitate, căci tot-d'acuna Regele este inviolabil și iresponsabil. Ceva mai mult, nici chiar prerogativa decorației Regale nu o exercită singur. Articolul IX voește ca

propunerile de numiri și înaintări să fie deliberate în consiliul de miniștri: pentru ca surile de dispensă, serviciile extraordinare vor fi anume arătate în jurnalul consiliului. Să nu se zică că ministrul n'are nici un rol cînd este vorba de decorațiunea unui străin. Iacă textul lămurit al articolului IX alineatul final:

«*Ministrul de externe va contrasemna toate decretetele, alături cu colegii săi, și singur pentru străinii sau persoanele cari n'ar intra în căderea vre-unui alt ministru*»

Cari sunt serviciile extra-ordinare pe cari D-l Sandor Jeszensky le-a adus Statului sau Națiunei Romine? Impăratul Austriei cînd ne-a onorat cu visita sa n'a decorat unele personaje politice, înalți funcționari, și noi să ne grăbim de a decora pe șeful biuroului naționalităților din capitala Ungariei!?

Iată de ce, domnilor, faptul acestor decorații mi pare de o extremă gravitate.

Asta este chestie mare.

Ea trebuie dusă în Parlament, unde miniștrii vor trebui să răspundă categoric, fără a se putea ascunde după deget.

Sper că de astă dată slaba mea voce va fi destul de vibrantă pentru a ajunge pînă la urechile d-lui Petre Grădișteanu, vicepreședintele Senatului, pe care nu cred că trebuie să'l somăm pentru a'și face datoria.

Să nu ni se zică că guvernului Romîn i s'a siluit mina pentru a decora pe insultătorul nostru de la Cluj. Practica ceremonialului nu impunea «decorațiunea silită» a tutilor celor ce figurează pe lista prezentată de Cancelaria Ministerului afacerilor străine a țării decorațiilor. Practica este alta: Miniștrii celor două țări, a Suveranului care decorează și a persoanelor de decorat—pre-

sintă două liste cu numele așa zișilor candidați la decorațiune. Din acele două liste se alcătuește o singură listă. Cred că fără conflict diplomatic se putea șterge din listă d. Sandor Jeszensky.

Dar, Domnilor, ori-care ar fi ceremonialul diplomatic, este un principiu superior consacrat fără îndoială de practica Dreptului Internațional public și de bunele relațiuni diplomatice. După acest principiu, Ceremonialul nici o dată nu poate călca în picioare demnitatea națională! Coroana Romîniei nu este o mascaradă, cum era altă dată Ordinul nebunilor—pentru a se putea da acelor cari insultă tocmai pe Suveranul care decorează, căci ofensa adusă unei țări este o insultă adusă și Suveranului ei.

Cui incumbă răspunderea și ce este de făcut? Mie măi puțin de cîl ori-cui, nu mi

este permis să judec după aparențe. N'am obiceiul de a hănu simțimentele cinstite ale nimelui. Nu acuz guvernul dacă el este de bună credință. Romînii aveau o procedură specială — eroris (ausae probatio) — procedură prin care se putea desvinovăți cel ce proba eroarea sa. Așa și guvernul nostru: să se explice, să se justifice. Să declare categoric că lecorarea lui Jeszensky este o invențiune a presei maghiare, sau că l'a decorat prin surprindere, neștiind cine era d. Sandor Jeszensky. Dar această probă să o facă guvernul. Pînă atunci îl ținem răspunzător de o așa ispravă. Nu putem lăsa să se petreacă un asemenea fapt fără a protesta cu toată enegia ce o dă cea mai legitimă indignațiune Națiunea romînă poate fi invinsă, dar nicî o dată nu va fugădui să fie insultată.

